

5.6.2025

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi

Lausunto terveydensuojelulainsäädännön arviointimuistiosta
viite VN/33762/2023

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvästä arviointimuistiosta. Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja lausuu seuraavan.

Arviointimuistio on kattavasti laadittu ja esitetyt muutostarpeet ovat pääosin kannatettavia. Terveydensuojelulaki on vakiintunut Suomessa käyttöön itsenäisenä, erillään terveydenhuollon ja ympäristönsuojelun lainsäädännöstä. Vakiintunut asema puoltaa lain nimen säilyttämisen ennallaan.

13 § ilmoitusvelvollisuus

Ehdotus lisätä valvonnan riskiperusteisuutta ja jaotella kohteet kolmeen eri riskiluokkaan, pidetään hyvänä.

Majoitushuoneistojen vähäisen riskin kohteiden osalta tulee tarkoin harkita, koskisiko valvonnan ulkopuolelle jätettävät kalustetut huoneistot myös niitä ammattimaisia toimijoita, jotka harjoittavat majoitustoimintaa hyvin laajasti valvonta-alueella, vaikkakin yksittäiset majoitushuoneet voivat sijaita eri taloissa laajalla alueella. Toiminnanharjoittajan omavalvonta ja riskienhallintatoimet vaikuttavat siten isoon joukkoon asiakkaita, vaikka yksittäisten asuntojen olosuhteet eivät olisikaan yhtäläisiä ja samassa osoitteessa.

Paikalliset pienet liikuntatilat on käsite, joka tulisi rajata selkeästi, sillä se ei ole arviointimuistiossa esitettynä yksiselitteinen.

15 § Ilmoituksen käsittely

Arviointimuistiossa todetaan, että terveydensuojelulakiin tulisi lisätä viittaussäännös rakentamislakiin, jotta terveydensuojelulain mukainen toiminta voitaisiin aloittaa vasta, kun tilan käyttötarkoitusta koskeva hallintoasia on ratkaistu rakennusvalvontaviranomaisessa. Lisäksi todetaan, että terveydensuojeluviranomainen arvioi käyttötarkoituksen vastaisen tilanteen merkityksen terveysriskin näkökulmasta ja voi antaa siihen liittyviä tarvittavia määräyksiä. On tärkeää, että rakennusvalvonnalliset asiat säilyvät jatkossakin yksinomaan rakennusvalvonnan toimivallassa ja terveydensuojeluviranomainen vain ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista toimivaltaiselle viranomaiselle. Mahdollinen epäkohdasta ilmoittaminen ei siten voi vaikuttaa ilmoituksen käsittelyyn.

Ilmoitusmenettelystä todetaan myös, että siihen liittyen lakiin tulee lisätä mahdollisuus antaa määräys myös niissä tilanteissa, joissa toiminta ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, kuten esim. tilassa ei ole toimintaan nähden riittävästi käsienpesupisteitä, ei pelkästään silloin, kun on kyse terveystietojen ehkäisemiseksi välttämättömistä tilanteista. On huomionarvoista, että ilmoitusmenettely säilyy edelleen ilmoitusmenettelynä ja yhtä hallinnollisesti kevyenä kuin nykyinen käytäntö. Käytännössähän tämä tarkoittaisi sitä, ettei puutteen ja mahdollisen erillisen määräyksen vuoksi ilmoitusta hylätä, sillä kyseessä ei ole hakemuskäsittely.

25 § Suuret yleisötilaisuudet

Suurista yleisötilaisuuksista edellytetään terveydensuojelulain mukaista ilmoitusta vain talousvesijärjestelyistä. Valvonnan kannalta olisi selkeintä, että suuret yleisötilaisuudet siirrettäisiin kokonaisuudessaan ilmoitusvelvollisuuden piiriin ja yleisötilaisuuden määritelmä uudistetaan siten, että valvonta kohdistuisi sekä kävijämäärältään että riskeiltään aidosti suurempiin tapahtumiin.

30 § Käymälät

Elintarvikelainsäädännössä oli aikaisemmin säädetty elintarvikehuoneistojen asiakaskäymälöistä, mutta vaatimus poistettiin elintarvikelain uudistuksessa. Muutos on johtanut tilanteisiin, joissa elintarviketoimintaan kiinteästi liittyviin käymäläpuutteisiin on jouduttu puuttumaan terveydensuojelulailla. Lain uudistuksessa on tärkeää selkeyttää, milloin käymälätilat vaaditaan. Yksiselitteinen vaatimus helpottaa toiminnanharjoittajia suunnittelemaan toimintaansa ennalta ja vähentää viranomaisen tarvetta puuttua epäselviin tilanteisiin.

3.15 Tietojärjestelmät

Ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä, Vati, on koko ympäristöterveydenhuollolle keskeinen työväline, jonka käytöstä on aiheellista säätää myös terveydensuojelun osalta.

Ehdotus, että Vati-tietojärjestelmä voisi olla myös arkistointijärjestelmä, on erittäin kannatettava. Se parantaisi tietoturvaa ja -suojausta helpottamalla sekä tietopyyntöihin vastaamista kattavasti, että vähentäen asiakirjojen tallentamista useaan eri sijaintiin. Muutos toisi myös merkittävää työaikasäästöä, kun nykyisellään tuottamaton työ, siirrellä asiakirjoja eri järjestelmiin, loppuisi.

Liite1 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)

§ 2 Määritelmät

Muut oleskelutilat tulee määritellä terveydensuojelulaissa. Lain soveltamisaluetta tulee siten rajata selkeämmin. Asuntojen osalta tulee huomioida yhdenmukaisuus rakentamista koskevan lainsäädännön kanssa, kun rajataan, mitä tiloja asunnoissa toimenpiderajat koskevat (mm. saunatilat kellarikerroksessa, viherhuoneet).

§15 Haihtuvat orgaaniset yhdisteet

On erittäin tärkeää, että viranomaisella on jatkossakin käytössä menetelmä osoittaa terveyshaitta tilanteissa, joissa lattiapäällysteen epäillään vaurioituneen. Käytetyt TXIB:n ja 2EH:n ilmapitoisuuksien toimenpiderajat ovat olleet valvonnassa toimivat ja niiden esiintyminen on yhdistynyt koettuihin terveyshaittoihin